KAUPPAKAMARI

11.1.2021

Eduskunnan talousvaliokunta
VNS 6/2020 vp

LAUSUNTO VALTIONEUVOSTON SELONTEOSTA EDUSKUNNALLE SUOMEN KESTÄVÄN KASVUN OHJELMAAN LIITTYEN

Talousvaliokunta on pyytänyt Keskuskauppakamarilta kirjallista asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston selonteosta eduskunnalle liittyen Suomen kestävän kasvun ohjelmaan. Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta lausua ja esittää selonteosta seuraavia huomioita.

YLEISTÄ

Keskuskauppakamari kannattaa EU:n elvytyspakettia, sillä EU:n sisämarkkinoiden toipumisella on suuri merkitys jokaisen jäsenmaan oman talouden kääntämisessä kasvuuralle. Suomen rahoitusosuus EU:n elpymisvälineestä on mahdollisuus Suomelle vauhdittaa taloutta kohti kasvua suuntaamalla rahoitusta yritysten kasvua ja vientiä edistäviin investointeihin sekä tutkimushankkeisiin, joilla edistetään digitalisaatiota ja kestävän, vähähiilisen talouden ratkaisuja.

Keskuskauppakamari kuitenkin muistuttaa, että poikkeuksellisen mittavan elvytyspaketin rahoitus on käytännössä velkarahaa. Jotta panostukset kannattavat, on rahoitus käytettävä niin Suomessa kuin muissakin EU-maissa aidosti elvytykseen, kilpailukyvyn parantamiseen, kasvuun ja talouden uudistumiseen. Rahoitusta ei tule suunnata juoksevien menojen kattamiseen, saati uusien pysyvien menojen luomiseen tässä vaikeassa taloustilanteessa.

Valtioneuvoston selonteko Suomen kestävän kasvun ohjelmasta painottuu suuntaviivoiltaan monin osin oikeisiin tavoitteisiin. Hankkeiden yksityiskohdat, joista tässä vaiheessa ei vielä ole tietoa, tulevat ratkaisemaan ohjelman onnistumisen.

Selonteosta poiketen Keskuskauppakamari haluaa Suomen kestävän kasvun ohjelmaan mukaan myös strategiset liikenteen infrahankkeet, jotka tukisivat vientiteollisuuden kilpailukykyä ja mahdollistaisivat siirtymää kohti kestävää liikennettä.

KILPAILUKYVYN JA KASVUN KANNALTA KESKEISET PAINOPISTEET SELONTEOSSA

Kilpailukyvyn, kasvun ja talouden uudistumisen näkökulmasta keskeisiä painopistealueita selonteossa ovat Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan osaamistason nosto sekä TKI-toiminnan intensiteetin, kunnianhimon ja vaikuttavuuden nostaminen, vihreää ja digitaalista siirtymää tukevat teollisuuden uudistukset ja investoinnit, Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaaminen sekä kestävän infrastruktuurin ja digitalisaation vahvistaminen.

Kuten selonteossa todetaan, menestyminen vihreässä siirtymässä ja digitalisaatiossa edellyttää kykyä toimia uuden tiedon, teknologian ja innovaatioiden kehittäjänä ja soveltajana. TKI-toimintaan panostaminen on kannatettavaa, sillä elvytysrahoituksella saa-

daan aikaan suurempi vaikuttavuus, kun julkista rahoitusta käytetään vivuttamaan yksityistä rahoitusta. Elpymisvälineen hyödyntäminen mahdollistaa TKI-panostuksien nostamisen kohti tavoiteltua neljää prosenttia BKT:sta vuoteen 2030 mennessä.

Suomen päästövähennystavoitteet edellyttävät teollisuuden päästöjen merkittävää vähentämistä. Teollisuuden uudistuminen nykyaikaiseksi, resurssitehokkaaksi ja hiilineutraaliksi on myös EU:n Green Dealin keskiössä ja työ tavoitteiden saavuttamiseksi on jo aloitettu. Siirtymä kestävään talouteen tulee vaatimaan teollisuudelta merkittäviä investointeja lähitulevaisuudessa. On erittäin kannatettavaa, että elpymisvälineen rahoituksella tuetaan teollisuuden investointeja.

Keskuskauppakamari pitää selonteon tavoitteita Suomen kansainvälisen kilpailukyvyn turvaamiseksi hyvinä. Erityisen tärkeänä Keskuskauppakamari pitää panostuksia viennin edistämiseen ja kansainvälisten yritysten ja osaajien houkuttelemiseen. Koronakriisistä huolimatta yritykset kärsivät osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvistä ongelmista. Heikko väestönkehityksemme ja pienenevä työllisten määrä ei tuo helpotusta tilanteeseen. Osaamisperusteisen maahanmuuton merkittävä lisääminen nykyisestä on välttämätöntä, jotta tulevaisuuden kasvulla on tekijöitä ja Suomi pysyy kilpailukykyisenä. Kansainvälisiä osaajia tarvitaan myös vahvistamaan esimerkiksi TKI-toimintaa.

STRATEGISET LIIKENTEEN INFRAHANKKEET ON OTETTAVA MUKAAN KESTÄVÄN KASVUN OHJELMAAN

Moni Euroopan Unionin jäsenmaa on ilmoittanut käyttävänsä EU:n elpymisvälineen rahoitusta liikenneinfraan. Keskuskauppakamarin mukaan rahoitusta tulisi myös Suomessa käyttää strategisiin liikenneinvestointeihin.

Selonteossa linjataan liikennehankkeiden osalta, että rahoitusta käytetään pistemäisiin investointeihin teollisuuden tarpeisiin. Tämä on askel oikeaan suuntaan, mutta jää vajaaksi siitä pysyvästä kilpailukykyloikasta, jonka elvytyspaketti liikenneinfran parantamisen osalta mahdollistaisi.

Liikenneväylien korjausvelka oli vuonna 2019 n. 2,8 miljardia euroa. Investointivelan arvioidaan olevan jopa 15 miljardia euroa. Keskuskauppakamarin näkemyksen mukaan EU:n elpymisväline tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden panostaa liikenneväyliin ja kuroa kiinni Suomen kilpailukykyä haittaavaa liikenneväylien korjaus- ja investointivelkaa.

Suomen erittäin kunnianhimoiset liikenteen päästövähennystavoitteet vaativat, että väyläverkkomme kuntoa ja toimivuutta parannetaan, sillä sujuva liikenne vähentää päästöjä. Nykykuntoiset tiet aiheuttavat kiertoreittejä ja esimerkiksi painorajoituksia raskaalle liikenteelle. Lisäksi esimerkiksi tavarankuljetusten siirtäminen raiteille vaatii lisää raidekapasiteettia. Elvytyspaketista olisi mahdollisuus suunnata rahoitusta liikenteen infraan niin, että edellytykset liikenteen vähähiilistämiselle ovat olemassa.

Keskuskauppakamari arvioi, että liikenneyhteyksien parantaminen ja raidekapasiteetin vahvistaminen lisäisi yritysten kilpailukykyä ja parantaisi koko maan ja alueiden saavutettavuutta ja elinvoimaa pysyvästi. Panostukset liikenneväyliin olisivat ns. hyvää elvytystä, sillä liikenneyhteyksien parantaminen tukisi työllisyyttä. Sen lisäksi, että sujuvat liikenneyhteydet laajentavat työssäkäyntialueita, vauhdittavat suuret infrahankkeet myös muuta rakentamista.

11.1.2021

LOPUKSI

Keskuskauppakamari esittää, että talousvaliokunta edellyttäisi Suomen kestävän kasvun ohjelman linkittämistä Suomen kansainväliseen kilpailukykyyn laajemmin. Elvytysrahoituksen teho laskee, jos saman aikaisesti toisilla päätöksillä heikennämme yritysten kansainvälistä kilpailukykyä. Suomen kestävän kasvun ohjelman puitteissa tehtävät mittavat TKI-panostukset menevät hukkaan, jos ne eivät johda Suomeen tehtäviin investointeihin. TKI-panostusten hedelmät, investoinnit, jotka luovat kestävää kasvua ja työpaikkoja, eivät saa valua muihin maihin.

KESKUSKAUPPAKAMARI

Johanna Sipola
Johtaja